

הוראות ליום-הכיפורים וסדר התפילות ליהוד

לחולים ומבודדים
וכל מי שאינו יכול לצאת מביתו
ערב יום-הכיפורים ה'תשפ"א

מוקד הלכה הארצי שע"י בית דין רבני הב"ד

לפני כניסת הצום

- ט. בעל משפחה ידליק "נר חיים".
- י. יתום ידליק "נר נשמה" (גם יתום על שני הוריו ידליק נר אחד לשניהם).

דין התפילות ביהוד

"כל נדרי" ותפלת ערבית

- אומר סדר תפלת ערבית שבמחזור, כולל "כל נדרי" שעיקרו מסירת מודעה על נדרים שמכאן ולהבא ואין צריך ביי"ד בשביל זה.
- נשים שבירכו "שהחיינו" בהדלקת נרות אינן מברכות שוב בסדר התפילה
- לאחר שמונה עשרה יכול לומר כל הפיוטים
- אומר הוידוי שאחר התפילה
- בקטעי הסליחות אינו אומר י"ג מדות (אבל אומר "א-ל מלך יושב" וכו'), גם לא בניגון וטעמים
- "אבינו מלכנו" הארוך

תפלת שהרית

- אומר סדר התפילה שבמחזור
- יכול לומר הפיוטים שבחזרת הש"ץ, מלבד הקטעים השייכים לש"ץ
- אומר הוידוי השייך לחזרת הש"ץ
- "אבינו מלכנו" הארוך
- קריאת התורה וההפטרה מתוך החומש
- מי שאין לו אב או אם - אומר "זכור" בביתו [בשנה הראשונה אינו אומר "זכור"]

כפרות

- א. ע"פ הקבלה עיקר ענין הכפרות מתבצע באמצעות תרנגול, אותו מסובבים מעל הראש ולאחר מכן שוחטים אותו. במקרה שלא ניתן להגיע למקום השחיטה, הנה באם יכולים להביא אליו תרנגול לביתו - מה טוב, אך כשאין אפשרות לעשות הכפרות על תרנגול - יעשה הכפרות על כסף.
- ב. כשעושים הכפרות על כסף, יש ליתן לכל אחד סכום השווה לערכו של עוף חי, שהוא כ-25-15 ש"ח, וכל המרבה הרי זה משובח.
- ג. כמו"כ ניתן לעשות הכפרות גם על דגים חיים, באם יש לו.
- ד. בשעת הדחק ניתן גם לעשות כפרות ע"י שליח.

טבילה במקוה

- ה. קודם הטבילה שלפני תפלת מנחה (ואחר הסעודה הראשונה) נוהגים ללקות ט"ל מלקויות.
- ו. מי שאינו יכול לטבול במקוה טהרה לפני יום-הכיפורים, יעשה זאת באמצעות מקלחת של ט' קבין, שהם כ-12 ליטר מים (2-3 דקות של זרימת מים), אותם ישפוך על גופו מברז העומד מעליו, מבלי שיחזיק בו, ויעמוד זקוף ויניח שתי ידיו קרוב ללבו באופן שיגיעו המים לכל גופו.
- ז. קודם הטבילה שלפני מנחה, יש לו לרוחץ עצמו היטב, ויש המקפידים להסיר כל מיני חציצה, וכן לגזוז ציפורני ידיו ורגליו (וכיון שלכתחילה א"א לגזוז ציפורני ידיו ורגליו ביום אחד, ישתדל לגזוז ציפורני ידיו או רגליו ביום הקודם).
- ח. נשים הנוהגות לטבול בכל ערב יום-הכיפורים נמנעות מכך השנה.

תפלת מוסף

• אומר סדר התפילה שבמחזור

• יכול לומר הפיוטים שבחזרת הש"ץ, מלבד הקטעים השייכים לש"ץ, כמו 'מסוד חכמים', 'אוהילה לא-ל' וכו'.

"ונתנה תוקף" אומר בעמידה

• גם מי שאינו אומר כל הפיוטים יאמר "ונתנה תוקף" עכ"פ

• אומר הוידוי השייך לחזרת הש"ץ

• אומר סדר עבודה ועושה הכריעות כרגיל, וצריך לשטוח

דבר מה על הרצפה כנגד פניו

תפלת מנהה

• אומר סדר התפילה שבמחזור

• יכול לומר הפיוטים שבחזרת הש"ץ, מלבד הקטעים השייכים לש"ץ

• אומר הוידוי השייך לחזרת הש"ץ

• יש נוהגים לומר קריאת התורה וההפטרות מתוך החומש

• "אבינו מלכנו" הארוך

תפלת נעילה

• אומר סדר התפילה שבמחזור

• יכול לומר הפיוטים שבחזרת הש"ץ, מלבד הקטעים השייכים לש"ץ

• אומר הוידוי השייך לחזרת הש"ץ

• "אבינו מלכנו" הארוך

• תוקע בעצמו תקיעה אחת בסיום התפילה ואם אינו יכול - אין צריך שיתקעו עבורו

דיני אכילה ושתייה לחולה ביום הכיפורים

א. מי שע"פ היתר מרב הותר לו לאכול ולשתות בשיעורים - ההנהגה בזה היא כדלהלן.

ב. יובהר: היתר האכילה והשתייה בשיעורים הוא רק לצורך ייצוב המצב הנדרש, ולכן לאחר שכבר התייצב המצב בוודאות (או בהתאם להנחיית הרופא מראש) - אין היתר להמשיך לאכול ולשתות כלל, גם לא בשיעורים!

ג. כמו"כ, כיון שהעיקר ביום-הכיפורים הוא הצום, לכן, אם עקב ההליכה לבית-הכנסת או פעילות אחרת בביתו עלול האדם להזדקק לאכילה ושתייה בשיעורים ואפילו אם כבר הותר לו לאכול ולשתות בשיעורים ועקב ההליכה והפעילות יצטרך לאכול ולשתות עוד

מנה אחת בשיעורים - מוטב שלא יתפלל בבית-הכנסת אלא בביתו ו/או לא יתפלל את כל התפילות וינוח בביתו.

ד. שיעור אכילה שאינה נחשבת לפתיחת הצום לכתחילה היא אוכל מוצק בכמות של כ-30 סמ"ק, וכשחייבים לאכול יותר - ניתן להקל עד 38 סמ"ק.

ה. שיעורים אלו נמדדים לפי נפח (ככל שיעורי התורה) ומותר לשוקלם ולמודדם ביום-הכיפורים עצמו, אלא שנכון לעשות זאת בערב יום-הכיפורים, ומכל מקום כדאי שייכן מבעוד מועד את כלי המתאים למדידת השיעורים.

ו. ניתן לאכול מספר פעמים בשיעורים אלו, אלא שיש להפסיק ביניהם בשיעור "כדי אכילת פרס", שלכתחילה הוא 9 דקות, ולאחר מכן נחשבת האכילה השנייה לאכילה חדשה ואינה מצטרפת עם האכילה הראשונה. ולכן יש לאכול עד כמות זו של כ-30 (או 38) סמ"ק ולחכות 9 דקות מסיום אכילה זו, ואחר-כך להתחיל לאכול שוב כמו זו.

בשעת הדחק, כאשר חייב לאכול ולשתות עוד, יצמצם את זמן ההמתנה וימתין 8 דקות מסוף האכילה הראשונה עד לתחילת האכילה השנייה. ואם אין זה מספיק - יחכה 7 דקות ויכול לרדת עד 6 דקות ויש אומרים אף עד 4 דקות. באם יודע שגם זה אינו מספיק - יכול להקל גם עד 2 דקות.

ז. שיעור השתייה שאינה נחשבת לפתיחת הצום היא 40 סמ"ק ושיעור זה נקרא 'כמלוא לוגמיו', דהיינו כמות השתייה שאדם מסוגל למלא בצד אחד של פיו. שיעור זה של 40 סמ"ק הוא באיש או אישה ממוצעים, אך צעירים, שפיהם קטן יותר, צריכים לשער לפי הכמות שהם יכולים להכניס בפה שלהם, ולכן עליהם לשתות רק 30 או 35 סמ"ק לערך, אולם יכולים לבדוק זאת בעצמם בערב הצום בהנחיית רב מורה-הוראה ויתכן שיכולים לשתות אף יותר מכך.

ח. לצורך מדידת כמות זו של השתייה המותרת, מותר, כאמור, למדוד ביום-הכיפורים עצמו, ואפשר לעשות זאת באמצעות בקבוקים עם סימוני הכמויות, כבקבוקי תינוקות (במידה והמידות שעליהם מדויקות!) וכיו"ב או להשתמש במזרק וכדו'. אפשרות נוספת היא שלפני הצום ימלא את אחת מלחיי במים ואחר כך יחזיר זאת לתוך כוס חד-פעמית ויסמן על גבי הכוס עד היכן מגיעים המים וכך יידע במשך החג למלאות מים עד לאותו מקום; ועד כמות זו הוא שיעור השתייה המותר לו.

טבלת שיעורים		
	לכתחילה	בשעת דחק
אכילה	30 סמ"ק	38 סמ"ק
שתייה	לאדם בינוני: 40 סמ"ק, למי שמבנה גופו קטן: 30-35 סמ"ק או במדידה	
זמן ההפסקה בין כל אכילה/שתייה	כל 9 דקות	ויכול לצמצם ההפסק בהתאם לצורך: ל-8 דקות, 7 דקות, 6 דקות, 4 דקות. ובשעת הדחק גדולה - אכילה עד כל 2 דקות ובשתייה עד כל חצי דקה

יג. האוכל ביום-הכיפורים אינו צריך לעשות קידוש ולבצוע על לחם משנה, כיון שלא תקנו חכמים קידוש ולחם משנה ביום-הכיפורים.

יד. האוכל לחם ביום-הכיפורים - נוטל ידיו כדרכו עד פרק הזרוע.

טו. אם אוכל לחם לשיעורין, כיון שהוא פחות מכביצה - נוטל ידיים ואינו מברך "על נטילת ידיים", ואם אוכל יותר מכביצה - מברך על הנטילה.

טז. אם אכל כזית לחם (בתוך 4 דקות) - מברך ברכת המזון, וכיון שאכל בהיתר, הרי זה ככל יום-טוב, וצריך לומר "יעלה ויבוא", ואומר בו: "ביום-הכיפורים הזה, ביום סליחת העוון הזה, ביום מקרא-קודש הזה", ואם חל בשבת - אומר גם "רצה".

יז. באם שכח לומר "יעלה ויבוא" ונזכר אחר שאמר ה' בברכת "בונה ירושלים" - אינו מברך ברכת "אשר נתן" וכו'.

יח. כמו כן, בברכת מעין-שלש מזכיר את יום-הכיפורים: "וזכרנו לטובה, ביום-הכיפורים הזה".

ט. גם בשתייה צריך להפסיק 9 דקות מסוף שתייה לתחילת שתייה. לכן, החולים יכולים לשתות עד כמות זו ולחכות 9 דקות ולשתות שוב כמות זו. ואם אינו מסוגל לחכות 9 דקות - יצמצם את זמן ההמתנה ל-8 דקות ויצמצם עד 6 או אפילו 4 דקות, כמו באכילה, כנ"ל. במקרים קיצוניים - די שיפסיק עכ"פ כדי שתיית רביעית, שהוא כ-20 שניות.

י. כל סוגי המאכלים מצטרפים לכמות של 30 סמ"ק וכן כל סוגי השתייה מצטרפים לכמות של 40 סמ"ק. אך אכילה ושתייה אינן מצטרפות זו עם זו ולכן כל 9 דקות אפשר גם לאכול וגם לשתות יחד, בשיעורים הנ"ל.

יא. דברים נוזליים נחשבים משקה ולכן לִפְנֵי ויגורט מוגדרים משקה [באם אכן ניערו אותם והפכו לנוזליים, אך אם קשים ולא ניגרים הם עדיין בגדר אוכל], אולם כל רוטב וכיו"ב בטל הוא למאכל, ולכן כאשר מורחים ממרח על לחם - הוא נחשב מאכל ומצטרף לשיעור המאכל.

יב. כאשר אוכלים או שותים אין חייבים לשתות דווקא מים, אלא אפשר וראוי לשתות או לאכול גם דברים מזינים כגון מיץ ענבים טבעי ושאר מיצי פירות, דבש וחלב (אך לא סתם דברים שהם לתענוג בלבד), עוגת דבש ובשר וכיו"ב, וכן כל אוכל שיותר שוקל בנפח ועם אבות מזון חשובים, ולמשל שוקולד, או קרקרים, על-אחת-כמה-וכמה כאשר אם ישתה או יאכל דברים מזינים יזדקק לפחות אוכל או שתייה, שעדיף לנהוג כן.

אילת	באר שבע	חיפה	תל אביב	ירושלים	
18:11	18:11	18:00	18:11	17:49	הדלקת נרות וכניסת הצום
19:05	19:06	19:06	19:06	19:05	צאת החג וסיום הצום

בברכת רפואה שלימה וגמר התימה טובה!

מענה הלכתי מובני קהילות איש
שע"י ב"ר רבני חניד באריק

דואר אלקטרוני
בשליחת שאלה
למוקד:
halacha144@gmail.com

הודעות SMS
בשליחת הודעה
למספר המוקד:
055-7000144

מענה טלפוני
בחיוג
למספר המוקד:
055-7000144

אפליקציה
הורידו עכשיו בחנות
האפליקציות:
מוקד הלכה חב"ד

**מוקד
הלכה זמין
לשאלותיכם
במגוון דרכי
התקשרות:**